

Nagyvárad Estilap

A szerkesztésért felelős:
MARTON MANÓ, főszerkesztő

Kiadóhivatal: Hegedűs Hirlapiroda
Szerkesztőség: Károly herceg (Szilágyi Dezső)-utca 6.

Hol vannak a munkások?

Trancu-Jasi minisztert mi modern, nyugateurópai mentalitású és erősen szociális érzésű politikusnak ismerjük. — Eddigi működése általános elismerésre talált még politikai ellenfeleinél is. Annai nagyobb meglepetéssel olvastuk a munkanélküliség ügyében a szenátus ülésén tett nyilatkozatát. A miniszter úr szerint Erdélyben egyáltalán nincs munkanélküliség, sőt munkáshiány van némely fontos szakmában. A hivatalos megállapítás szerint tehát Erdélyben semmiféle intézkedésre nincs szükség a munkanélküliség megszüntetésére.

Nem is tudjuk másképpen elképzelni a helyzetet, csak úgy, hogy a miniszter úr megnyugtató nyilatkozata Nagyváradra nem vonatkozik. Mi természetesen nem ismerjük más városok munkaügyi viszonyait és azt kell feltételeznünk, hogy mi kivételesen kedvezőtlen helyzetben vagyunk. Mert aki a helybeli viszonyokkal csak egy kicsit is ismerős, az tudja, hogy a munkanélküliség Nagyváradon sohasem volt olyan nagyméretű, mint mostanában. Egész iparágak pusztultak ki, az építőipar évtizedek óta szünetel, hatalmas malmok szüntek meg máról-holnapra, a szeszgyárak minden átmenet nélkül építettek le. Ez a helyzet a bőrparban, a vasiparban és minden más olyan szakmában is, amelyekben eddig Nagyvárad messze vidéken vezető szerepet játszott.

Hová lettek ezeknek a megszűnt és leépített gyáraknak, iparvállalatoknak és üzemeknek a munkásai? Hová lettek a magántisztviselőknek azok a tömegei, akik a gazdasági krízis miatt szintén kenyerüket veszítették? Nem százakról van szó, hanem ezrekről. — Nem túlzás, ha nyolc-kilenc ezerre tesszük azoknak az alkalmazottaknak a számát, akik a mindennapi kenyerüket sem tudják megkeresni. A város lakosságának egy tizede, szakképzett fizikai munkások és érettségizett magántisztviselők élet-halál harcot vívnak a nyomorral. Semmiféle ekszisztenciájuk sincs, még bizonytalan sem.

És semmi reményünk sincs arra, hogy helyzetük jobbra forduljon, sőt ellenkezőleg, számuk a növekvő válság sorvasztó hatása alatt napról-napra növekedik. — Ezekre az ezrekre, akik állandó veszedelmet jelentenek a közbiztonságra, a békés termelés rendjére, igenis, gondot kell viselni a hatóságoknak.

Nem erőszakos eszközökkel, hanem munkaalkalmak nyújtásával.

Mi Tulbure György polgármester ügyelmét hívjuk fel erre a problémára, kérjük, hogy a munkásközvetítő hivatal, a szakszervezetek, az ipartestületek és más munkaügyi szervek útján, a lehető leggyorsabban hivatalos és megbízható statisztikát állítsanak össze a nagyváradai munkanélküliségről. Ezt a minden tekintetben megbízható kimutatást fel kell terjeszteni a munkaügyi miniszterhez és beigazolni, hogy Nagyváradon igenis a munkanélküliség súlyos probléma, amelyen segíteni kell késedelem nélkül és nagyon radikálisan. Bizonyos, hogy Trancu-Jasi miniszter a hivatalos adatok ismerete mellett nem fog késlekedni a bajok orvoslásával.

Orosz fehér gárdisták is harcolnak már a kínai vörösök ellen

Amerika új torpedórombolókat küldött — Sanghainál dől el Kína sorsa

— Az Estilap eredeti távirata —

Dél- és Észak Kína harca tovább tart és ebbe a hadakozásba rövidesen beleszólnak majd az európai csapatok is. Sanghainál ma már körülbelül 20.000 fegyverkezelt fehér hadsereg vár készenlétben és Shanghai kikötőjében modern hajófloták sorakoznak, amelyek könnyűszerrel befolyásolhatják messzehordó ágyúvegeikkel a Shanghai közepében lefolyó szárazföldi harcok sorsát.

De dolgozik a délkínaiak rendkívül ügyes diplomáciája is Csen külügyminiszter valószínűleg ki fogja tudni csikarni Angliától minajozokat a változtatásokat, — amire az új kínai kormányának szüksége van. Kína lakosságának szimpátiája a jelekből ítélve a kantoniak melletti nyilatkozik, Csang-Cso-Lin minden verengzése ellenére is alig bírja tartani hatalmát s mozdulatai katonasága magatartása következtében egymásután omlik össze.

Csang-Csu-Csang északi tábornoknak egyre újabb csapatai érkeznek Shanghaiba.

Ma estére újabb 8000 embert várnak és csapatokat a csingtaui északi hajórajjal, mely szintén tibank van Shanghai felé.

A csingtaui hajókon fehér orosz gárdisták is érkeznek, akik Csang-Cso-Lint támogatják.

A csingtaui hajóraj el van küldve.

Újabb harcok kezdődnek a spanyolok és a marokkói arab törzsek közt

— Az Estilap eredeti távirata —

Párisból jelentik: Marokkóban rövid ideig tartó nyugalom után ismét kiújultak a harcok. Ez alkalmat a katonai-törzsbéli lázadók Targut ellen vonulnak. A spanyolok kiűrtették Babsibot.

szülve Hankau bombázására és teljes erejével a déliek elleni hadműveleteket szilárdítja.

Manilla felől három amerikai torpedóromboló érkezett Shanghaiba.

Ezzel szemben a kantoniak Sza-Szi mellett február 17-én elkoboz-

ták a Standard Oil Company három nagy motorcsónakját, több japán gőzöst és vonatógőzöst s más kereskedelmi hajókat, amely lobogóit leszedték s vörös zászlókkal csatolták fel. Ezeken a járműveken főleg csapatszállításokat bonyolítanak le a Felső-Jangesen.

Óriási havazás Olaszországban és a Balkánon

Megfagytak egy macedon vonat utasai

— Az Estilap eredeti távirata —

Milánóból jelentik: Felső-Olaszországban újabb hóesés volt, Novara vidékén negyven ércig havazott. Piemontban háromméteres hó és számos hólavina görült.

Hatalmas téli vihar dúlt a Balkán-félszigeten is. A macedóniai Vardam-völgyben a sínek hatméteres hó áll. Több vonat elrekedt, az utasok helyzete válságos, néhányan állítólag már meg is fagytak.

A magyar királyi család autóját szerencsétlenség érte

— Az Estilap eredeti távirata —

Madridból jelentik: Zita magyar exkirályné egyik autója Lourdesből visszatérőben tegnap az egyik éles utkanyar-

latnál felborult. Az autóban egy kis főhercegnőült két nevelőjével. Mind a hárman ki-zuhantak.

A főhercegnő nem sérült meg, de a két nevelő súlyosabb zúzódásokat szenvedett.

Az első autó, amelyben Zita királynő és Ottó ültek, sértetlen maradt.

iratozzon be a heggedüs
kotta- és kölcsonkönyvtárba

Hol késik az olcsósági hullám?

Nagyváradai kereskedők elmondják, hogy miért nem esnek az árak a lei emelkedésével arányosan?

A lei emelkedése, bármily jelentékeny is, még sem okozotta a helyzet mai magaslátán az árakat. Egyetlen árucikk ára sem zuhant, holott a világarparitásnak megfelelően is új áralakulást kellene, hogy diktáljon a 315-320-as lei. Aki ma lejjel külföldön tartózkodik, olcsóbban él, mint ha idehaza költené pénzét. Évekig vezetett olcsóságon Románia, különösen az élelmiszerpiacon, ma ezen a vonalon is teljes a drágaság.

Egy ebédért például itt Nagyváradon ugyanabban az előkelő étteremben, mint két éve, ma jó, ha csak kétszeresét kell fizetni a két év előtti áraknak.

Egy esztendeje pedig csak 160 centimest ért a lei s két év előtt se többet 3 centimesnél. A logika tehát azt diktálná, hogy vagy egy évvel ezelőtt kellett volna drágábban élnünk és most olcsóbban, vagy legalább arra a nivóra kellene mindennek leszállani, amit két éve jegyeztek a kirakatok.

A közönség minden rétege idegesen mozdul a lei emelkedést bejelentő hírekre és készen van az ítéllettel, amikor kimondja, hogy azok a bitang boltosok, bezzeg, ha esne... Volt idő, hogy nem volt népszerű dolog a kereskedők védelme és letagadhatatlan, hogy akadt olyan kereskedő, aki jócskán visszaélt a konjunktúra lehetőségeivel. De most, akkor is jaj a kereskedőknek, ha esik, akkor is baj, ha emelkedik. Hogy miért, mondják ők el maguk.

Egy textilimportőr

így nyilatkozik:

— Most már talán kezdenek hinni nekünk, hogy nagyon-nagyon rosszul megy a sorunk. Miért nem esnek az árak? Tudja, milyen szívesen adnának túl az összes textil lesek, öt percent haszonnal az árujukon. Nincs pénz. Ez az első és legnagyobb baj. Senki sem vásárol. De várjon, még nem tartunk ott. Kezdjük ott, hogy a kereskedő elutazik Bécsbe, hogy vásároljon háromszázezer lei értékű portékát. Elkölt az utra minimálisan husz ezer leit, ennyibe van az utlevél, a vizum, a vasutijegy, a másodrendű szálló, a Sacherben alig talál ma már váradi boltost, és a mulatókat is végigjárhatja. A könnyelmű családapák kiláncolnak a kocsikba az ágyba... Bár azelőtt is... Szóval közel 10 percenttel már megterhelte az árut. Most számítsa, a kölcsönpenz után fizet havi három percentet, ugyanakkor ki kell adnia az árut hitelbe és jó ha négy hónap után visszontlája a pénzt. De még mindig nem vagyunk ott...

Megérkezik az áru a vámhoz. Kijön az értesítés, szaladgál az ember, hogy pénzt teremtsen elő. Egy hétig fizeti a vámnál a fekbért, bár a vasuti tarifa se kutya. Aztán együtt van a vámhoz szükséges pénz. Mit gondol, az jön, hogy odamegyek a vámhoz és kijelentem:

— Kérem az árumat, itt a vám-pénz!

Próbálja meg, álljon csak oda. De ha már mind rendbe vannak. Felvették az árut, így például

egy méter kartonért, ami 35 leibe van, 70 lei vámost kell fizetni, vannak mászövetek ahol hasonló az arány.

Ez a legszegényebb ember ruházatára kellene. De hiszen körülbelül fogalma van ma már mindenkinek a horribilis legitim vámkidadásokról. Szóval kész vagyunk a vámnál. Akkor még a kapustól is szívélyes bucsut vesz az ember, kifizeti a szálitót, a speditört, a csomagtovábbbitót.

A boltban aztán várja a vevőt. De a vevő nem jön. Ellenben jön az állami adó, a globális ter-

hek, a városi taxák, amiket legújabbban ismét emelni akarnak. A vízdíj, amiért bort is italozhatna az egész személyzet mindennap. A villanya a lebujaiban felemelt bolt bér. Egy ívet hoznak Kollektálni jöttek, valami szegény család. Az egyesületek javára gyűjt két másik jelentkező. Talán most lép be a vevő. Most sem vevő jött. Egy regáti ur az, aki elfizetéseket vesz fel.

Az a bitang kereskedő azon veszi észre magát, hogy amiye volt, már nincs. Hogy a szép álmok, — amikor daskált és vagyont gyűj-

tött, elmúlt felőle nyomtalanul. Azaz nyoma van. A kedélyén hagyott nyomott, hogy miért nem likvidált, amikor még volt mit. Két millió leire ma kapna 50000 lei kamatot egy kereskedőtől, elhetne nyugodtan és uriasan, míg amaz gyűjtse csak a vagyont.

A gyarmatári nagykereskedő, a cipőimportőr, a külföldi gyárak bizományosa szintén elmondják az okát, hogy miért nem lett olcsóbb semmi s hiába 315 vagy 320 a lei Zürichben, az emelkedést nem követi olcsósági hullám...

78 leiért selyemflór hártyát hibátlan, tartósat divatszineken ad a „Hófehérke-Aruház

3221

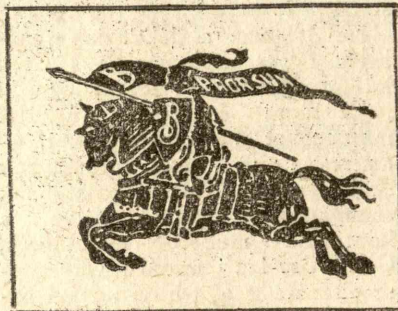
UDVARI SZÁLLÍTÓ

Boris Goldberg

BURBERRYS Ltd

London

ROMÁNIAI VEZÉRKÉPV SELŐJE

Páris
New York

Buenos-Aires
Montevideo

**A legjobb
angol gyapjuszövetek**

A legújabb tavaszi újdonságok megérkeztek

Oradea

Bulevardul Regele Ferdinand (Rákóczi-út) 5

Központ:

Bucaresti, Strada Lipscani No. 21

Állók:

Galati, Strada Domneasca No. 32

NAGYGYULÉS A CSARNOKBAN

A nagyvárad Kereskedelmi Csarnok vasárnap délelőtt fél 11 órakor a nagyvárad Ipar-testülettel és a Gyáriparosok Országos Szövetségének bi-harmegyei körzetével együtt nagygyulést tart, amelynek tárgya:

1. A városi taxák emelése elleni tiltakozás.
2. A hydroelectrikus centralé ügye.

Dorian-Filmszínház

Ma

A halál- parádé

John
Gilbert

Renée
Adorée

Vasárnap
d. e. 11-kor

10 leles
helyárrakkal

**13-as
autó**

Monty Bankssal

**Menekülés
a tulvilágba**

Doris Kenyon-nal

Ingyen lehet táncolni lakodalmakon és népmulatságokon

Mint előrelátható volt, a bel-ügyminiszter szigorú táncrendeletét — látván azt az országos visszatekintést, amit eredményezett — revízió alá vették.

Ma érkezett meg a rendőrprefekturára a belügyminiszterium utólagos intézkedése, amely a táncrendeletet egyes tételeiben enyhíti, magyarazza és megváltoztatja.

Eszerint a lakodalmak és népmulatságok ezentúl nem költöztetnek az új adót megfizetni és a régi illetékek befizetése ellenében tartathatók meg.

Azonkívül mindegyesület saját javára évenként egy olyan táncmulatságot tarthat, amelyre nem vonatkozik a szigorított táncrendelet.

Heyman-szinkör

Ma filmoperett
5, 7 és 9 órakor

**MARCSA
KATONÁJA**

Harry Liedtke
Xenia Desny

Kedvezményes és szabadjegyek
nem érvényesek!

Váradai ügyvédek súlyos panaszai az igazságszolgáltatás mai menete ellen

Közyulést tart az ügyvédi kamara

A nagyvárad Ügyvédi Kamara ezévi rendes közgyulését vasárnap délelőtt tartja meg. A közgyulés alkalmasint és kritikát tárgyává fogja tenni az igazságszolgáltatás mai menetét, amely — mint tudjuk — úgy az ügyvédek, mint a jogkereső közönség részéről igen sok panaszra ad okot.

Igen érdekes, dr Pop Romulusz ügyvéd titkári jelentése, amely részletesen beszámol a kamarának a helyzet megjavítása érdekében kiejtett munkásságáról. Az önkéntes taxák kérdésével nem foglalkozik, mert ezt a közgyulés külön fogja tárgyalni. A jelentés főbb pontjai különben a következők:

Az ügyvédsztrájk

Az évi jelentés elsősorban az elmúlt évben lezajlott ügyvédsztrájkra foglalkozik. Ismerteti annak indító okait, amelyek az egyes törvények, rendelkezések hibáira vezethetők vissza. Az ügyvédsztrájkot a nagyvárad ügyvédi kamara kezdeményezte az Országos ügyvédszövetség előzetes hozzájárulásával és a sztrájkot az ország többi ügyvédi kamarái is az itteni ügyvédi kamarával majdnem egyszerre, múlt év március hó 8-án kezdték meg. A munkabeszüntetéssel csak április 12-én hagytak fel, miután az egyetemes békéltető törvény javaslatot a kormány visszavonta és az igazságügyminiszter ünnepélyes ígéretekkel tett az ügyvédi kamarák által felmutatott sérelmek orvoslására. Az ügyvédsztrájk fegyvermezett és méltóságteljes lefolyása, a közvéleménynek az ügyvédsztrájk iránt megnyilvánult rokonszenvre, az ügyvédség nagy erkölcsi erejéről tett tanúságot, főképp azért, mert az ügyvédsztrájk miatt az ügyvédek meglehetősen nagy anyagi kárt szenvedtek az igazságszolgáltatás feljavítása érdekében.

Általában sokat munkálkodott a kamara az igazságszolgáltatás érdekében. Számos memorandumot szerkesztett, azokhoz törvényjavaslatokat és rendeletjavaslatokat is mellékel, melyek egy gyorsabb és jobb igazságszolgáltatást voltak hivatva megteremteni. Elsősorban a portárelintézmény sok hibájának orvoslására tett több ízben javaslatot, melyek egyrészt a taxákat felére redukálták és a járásbírók vezetésének megadták a jogot, hogy a bírósági tisztviselőket végrehajtások és árvezetések megtartására felhatalmazhassák. A taxák fizetése körüli eljárás egyszerűsítését még nem vezették be, de annak mielőbbi bevezetését az évi jelentés szintén sürgeti. Az ügyvezetett gyorsított eljárásról szóló törvény eltörlését illetve módosítását is külön memorandumban kérte az ügyvédi kamara és az igazságügyminiszteriumban összeállított bizottság javaslata nemsokára a parlament elé kerül.

A különböző taxa egyszerűbb befizetése végett azt a javaslatot

tette a kamara, hogy eltörölve az összes eddigi taxákat, vezessék be a „globális taxát”, amelyet csak egyszer, a per kezdetén fizessenek a felek, miáltal nem az igazságügyi tisztviselők, sem a jogkereső felek nem volnaak annyi zaklatásnak kitéve és az állam pénzügyi érdekei is eléggé biztosítva.

Külön memorandumot készített az ügyvédi kamara a nem jogerős ítéletek után kivetendő taxák ügyében az 50 leien feltűlt taxák készpénzben való befizetése ellen, valamint a bíróságokhoz is külön memorandummal fordult több olyan intézkedés meghozatala érdekében, amelyek az igazságszolgáltatásnak gyorsabb és jobb menetét biztosítanák.

Kevés a bíró

Miután az évi jelentés megállapítja, hogy a bíróságok részéről minden igyekezet meg volt az igazságszolgáltatás feljavítására, — annak mégis nehézkes menetét más okokban véli megtalálni és ezek közt is elsősorban a nagy bíróhiányban és igazságügyi tisztviselők hiányában. E tekintetben érdekes statisztikai adatokkal szolgál. Így például kimutatja, hogy míg 1914-ben a városi járásbírósnál 9 bíró, 4 segédbíró és 2 jogszigorló, tehát összesen 15 személy 7560 pert volt hivatva elintéztetni, addig 1926-ban 3 bírónak és 1 segédbírónak, tehát 4 személynek 19,780 pert kellett elintéztetnie. Ugyanez az állapot a többi járásbírósnál is, bár a legaggasztóbb kétségkívül a városi járásbírósnál.

A törvényszéknél is aránytalanul kevesebb a bírók száma, annak árvaszéki szekciójánál pe-

dig teljesen megbénult a munka, mert ott például 49,000 beadványt és előző évbéli 15,000 akta restanciát 2 bírónak és 5 kezelő személyzetnek kellett volna elintéztetnie. Ez a magyarázata, aztán annak, hogy az elmúlt évben ez a szekció csak 1500 beadványt tudott feldolgozni. Ami nem is csoda, hiszen az árvaszéknél azelőtt 19 árvaszéki tünök 33 tisztviselővel dolgozott. Mindezekből megállapítható, hogy ez az állapot teljesen tarthatatlan, már pedig ennek a jogkereső közönség legártatlanabb része, az árvák vallják a kárát. Az ügyvédi kamara tehát kéri a bírók és igazságügyi tisztviselők számának azonnali lényeges felemelését és ezek fizetésének is nagyobb mértékben való megjavítását.

A törvényhozás kritikája

Ami a törvényhozó testület munkáját illeti, megállapítja a jelentés, hogy az nem sok pozitív munkával dicsekedhetik, mert hiszen a választói törvény kivételével — amelynek inkább politikai és speciális jelentősége van — nem igen hozott nagyobb jelentőségű törvényeket. — Egyébként sürgeti a fontosabb egységesítő magánjogi, kereskedelmi és büntető törvények mielőbbi meghozatalát, azzal, hogy azok megszerkesztésével az itt érvényben levő törvények helyeseknek bizonyult intézkedései feltétlenül figyelembe veendők.

Ezúttal még több, inkább helyi jelentőségű javaslatot és statisztikai adatot sorol fel az évi jelentés, — amely nemcsak a váradai kamara munkásságának, hanem az igazságszolgáltatás menetének is hű képet mutatja.

Egy „váradai” főnyeremény tragikomikus története

Egyszer szerencsés a peches Jenő, akkor is tréfa volt az egész

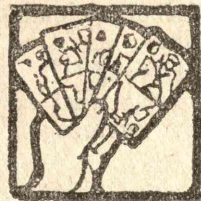

Sokan ismerik Nagyváradon Jenőt, teljes nevén Weinberger Jenőt, a Royal-kávéház tekintélyes külsejű pincérét. — Jenő törzsökös váradai ember, több mint egy negyedszázad év óta lőt-fut, dolgozik éjjel-nappal, de hogy őszinték legyünk, nem a legszerencsésebb kezű ember, sőt inkább peches, aki bár szépen, polgári módon megél, de ezenkívül alig van valami vagyónakája.

Kollégái jól tudják, hogy Jenőre nem igen veti rá tekintetét a Fortuna istenasszonya, de persze Jenő is, — mint annyi sok osztályostárs a pechben — megpróbál mindent, hogy az a bizonyos szerencse egyszer rámosolyogjon.

Nemrégiben osztályosorsjegyet hozott magának Pestről Jenő és vakon bízott benne, hogy megüti a főnyereményt,

ami lejjre átszámítva, sok-sok milliót tesz ki. Szóval Jenő megvásárolt azt a bizonyos sorsjegyet és azóta valami fanatikus meggyőződéssel hitte, hogy nyerni fog. Már ki is gondolta magának azt a nagyszabású tervet, amit a főnyereményből meg fog valósítani. A terveket azonban, — tekintettel az alább történetekre — ezúttal nem árulhatjuk el, csupán annyit közlünk, hogy Jenőt, amióta a sorsjegy tárcájában pihent, mintha teljesen kicserélték volna. Ragyogó arccal szervizolta a törzsvendegeknek az új és tisztított kártyát, meg a finom fehér hátu dominó köveket.

Ilyenkor nem mulasztotta el sohasem megjegyezni:

— Nem tart már kérem-áson sokáig.

A vendégek persze nem so-

kat értettek az egészéből és Jenő ilyenkor büszkén huzta elő a tárcsa mélyén pihenő sorsjegyet:

48433.

— Ez az a szám! Ez üti meg a főnyereményt!

Szó ami szó, csakhamar a Royal egész személyzete, még a ruhatáros is tudta Jenő sorsjegyének a számát.

Persze tudott róla Marci főpincér is és csak az alkalmat leste, hogy Jenőt megtréfálhassa. Ez az alkalom nem is késett soká.

Most folynak Pesten a főhuzások, de a mi Jenőnk sorsjegyét csak nem akarták kihuzni. Heccelték is persze. —

Jenő végül megunt a sok izgalmat, gondolt egy merészet és két nappal előbb eladta a sorsjegyet.

Több sem kellett Marcinak. Amikor az eladás megtörtént, Marci fölrohant a postára és a következő szövegű táviratot adta fel kollégája címére:

Éjjelis kézbesítendő. A 48433-as sorsjegy 4000 pengőt nyert.

Schvál.

Szegény Weinberger Jenő az igazak álmát aludta, amikor a táviratkézbesítő fölzavarta.

Idegesen tépte föl a táviratot és amikor elolvasta, összefu-

tott szeme előtt minden. Izgatottan törölgette verejtékező homlokát és átkozta a percet, amikor megvált a sorsjegytől.

Másnap persze az üzletben mindenkinek elmondta, hogy milyen pech érte megint.

A vendégek és a kollégák próbálták vigasztalni, de Jenő szegény nagy szomorúságát csak nem bírta leplezni.

Marci persze, aki az egész tréfiát kieszelte, nem szólt egy árva szót sem. Marci furcsa viselkedése feltűnt Jenőnek, aki aztán leszámoláskor szó nélkül odatette eléje a táviratot:

— No és — mit akarsz ezzel — mondja Marci, — örülj neki, nyertél négyezer forintot.

— Igen ám, — válaszolta szomorúan Jenő, — tegnap eladtam a sorsjegyet.

— Fogadd részvéteimet az új tulajdonossal együtt.

— Hogy-hogy az új tulajdonossal együtt — jegyezte meg félénken Jenő.

— Hát csak azért — mondotta most már hangosan kacagva Marci, mert

ezt a táviratot itt adták fel Nagyváradon

és képzeled, nekem került harminc lejembe.

Jenő dühösen csapta oda a hangelit és azóta a 48433 számot isten ments' előtte említeni.

B. J.

BANCA SI CASSA DE ECONOMIE FUZIONATĂ S. A.

Convocare.

Domnii acționari sunt invitați la

Adunarea Generală Ordinară

a acționarilor Banței fixată în ziua de 9 Martie 1927 ora 12 a. m. în localul propriu (Piața Regina Maria No. 4.)

Pentru a lua parte la vot Domnii acționari trebuie să depună acțiunile până cel mai târziu la 8 Martie a. c. orele 12 a. m. la Cassiera Institutului sau la Banca Comercială Italiană și Română din București.

Ordinea de zi va fi următoarea:

1. a) Darea de seamă a Consiliului de Administrație și raportul Censorilor pe 1926.
- b) Aprobarea Bilanțului și Contului de Profit și Pierdere pe 1926.
- c) Repartizarea beneficiului și descărcarea Membrilor Consiliului de Administrație și Censorilor de gestiunea lor.
- d) Retribuția Censorilor.
2. Raportul asupra Fondului de Pensii.
3. Modificarea art. 23 și 34 din statute.
4. Alegerea Consiliului de Administrație pe un an.
5. Alegerea Consiliului de Censori pe un an.
6. Complectarea prin alegere a membrilor Comitetului.
7. Propuneri eventuale în conformitate cu prevederile statutelor.

Oradea, la 20 Februarie 1927.

Consiliul de Administrație.

Mérleg-számla 1926 december 31.

Vagyon				Telér			
Kézpénzkészlet és idegen pénznemek		12,728.542	45	Alaptőke		15,000.000	—
Váltótárca		68,671.849	57	Tartalékok		5,500.000	—
Incasso tárcsa		28,227.494	53	Kétes követelések tartaléka		3,068.000	97
Saját értékpapírok	462.348			Nyugdíjalap		1,864.006	50
Részvényérdekeltség	7,351.000	7,813.348	—	Kifizetetlen osztalékok		288.816	—
Folyószámla adósok		90,415.061	61	Betétek		104,339.454	31
Jelzálogkölcsonők		842.101	—	Visszleszámitolt váltók		21,950.363	87
Ingatlanok		3,240.000	—	Hitelezők		24,967.626	—
Berendezés: Központ, Margitta, Belényes		1	—	Engedményezett jelzálogkölcsonők		593.467	—
Berendezés: Szatmár		270.899	—	Incasso engedményesek		30,938.583	23
Nyugdíjalap értékpapírai		1,864.006	50	Meghitelezési és kezességi hitelezők		6,280.688	—
Meghitelezési és kezességi adósok		6,280.688	—	Atmeneti kamatok		1,101.205	—
Letétek		18,870.556	—	Letevők		18,870.556	—
				Tiszta nyereség			
				Áthozat a múlt évről	86.094	12	
				Ez évi tiszta nyereség	4,375.686	66	4,461.780
		239,224.547	66				239,224.547

Tisztelettel: Az Igazgatóság.

Tartozik Nyeresség-Veszteség-számla 1926 december 31

Tartozik				Követel			
Üzleti költségek, fizetések, adók stb.		8,007.080	16	Áthozat a múlt évről		86.094	12
Leírás: Kétes követelések tartalékának gyarapítására	2,934.116	07		Különléle nyereségek: kamatok, jutalékok stb.		14,008.996	—
Leírás: Szatmári fiók berendezéséből és alapítási költségeiből	172.000	—	3,106.116	Ingatlan jövedelem		1,479.886	89
Tiszta nyereség							
Áthozat a múlt évről	86.094	12					
Ez évi nyereség	4,375.686	66	4,461.780				
			15,574.977				15,574.977

Oradea, 1926 december 31.

A felügyelő-bizottság.

Az Igazgatóság.

A világhírű Brixner állatkvartettet bemutatják a filharmonikusok Bolond-estjén

A filharmonikusok Bolond-estjének műsorán a csupa szenzációs számok közül különösen kiemelkedik a világhírű Brixner-kvartett bemutatása. A nagyszerű művészettel és fölényes zenei humorral megkomponált kvartettben négy állati hang: egy disznó, egy kutya, egy macska és egy kakas hangja van érdekes harmóniában olvasztva. Az előadók a megfelelő állatfejet öltik magukra. A négy állatfej művészi kasirozással elkészítve, Bécsből már meg is érkezett. A kvartettet kísérő zongora is külön jellegzetes fejviselettel mutatkozik a színpadon. A kvartett előadására különben négy nagyváradi jeles dilettáns énekes vállalkozott, kik meg is fognak felelni az előadás művészi követelményének. Ez a program szám bizonyára elementáris hatást fog kiváltani.

A nagyszerű műsort követő táncmulatsághoz egy megerősített hatalmas jazz-band fogja a zenét szolgáltatni. Váradon valamennyi táncos ifjú részt vesz a bálban s ambicionálja, hogy minden hölgy jól mulasson.

Kedden, március 1-én este a Kereskedelmi Csarnokban lesz a nevezetes mulatság, mely felejthetetlen fog maradni a résztvevőknek.

NYILTÉR

Tisztelettel értesítjük az igen tisztelt vevő közönséget, hogy a legújabb tavaszi divatújdonságok: férfii, női kabát és ruhaszövetekből, fehérnemű, kelengye és vászonárúk, paplanok, hencsertakarók, ágy és asztalgarnitúrák minden színben és minőségben megérkeztek.

Előnyös összeköttetéseink folytán, dacára a mai súlyos gazdasági viszonyoknak, abban a kellemes helyzetben vagyunk, hogy dusan felszerelt raktárunkat rendkívül kedvező árak és részletfizetési feltételekkel bocsáthatjuk a közönség rendelkezésére.

Teljes tisztelettel:

Hellas Áruforgalmi Részvénytársaság, Oradea, Piata Unirii (Szent László-tér) 12.

Dr Mangra Demeter lemondása az állandó választmány előtt

Az állandó választmány ma délelőtti ülésén foglalkozott dr Mangra Demeter főügyész lemondásával.

Az állandó választmány dr Mangra Demeter főügyész lemondását tudomásul vette és a főügyészi teendők végzésével dr Prodan Tódort bízta meg, aki dr Mangra Demeter mellett már esztendő óta vezeti közmegegyezésre az ügyészi hivatalt.

Egyes reggeli lapok azt a hírt közölték, hogy dr Mangra Demeter lemondása csak akkor lesz jogerős, ha azt a minisztérium is tudomásul veszi. Ez nem áll, mert az állandó választmány hatásköréhez tartozik, hogy a hozzáterjesztett lemondást tudomásul vegye, vagy másképp intézkedjék.

.....

Titulescu, Románia londoni követe visszatér Bukarestbe

Az „Adeverul” jelenti, hogy Titulescu londoni román követ bevégeztnék tekintve külföldi misszióját és a legközelebbi időn belül vissza akar térni az országra.

Titulescut, akit a román diplomácia legszilvesztőbb egyéniségeinek tartanak, erre az elhatározásra — az „Adeverul” szerint — semmi más nem vezetett, mint az, hogy a rá rótt nehéz feladatokat megoldotta.

Hogy Bukarestben való visszatérése után mit fog csinálni, azt még nem tudják.

Egy öreg munkás tragikus halála

Tegnap délután két óra tájban halálos szerencsétlenség történt az Avram Jancu (Kossuth Lajos) utcában. A Hitter és Breuer-cég árukat szállított Krausz Zoltán üzletébe. Az árukat a pincébe vitték, miközben a cég egyik alkalmaz-

zottja, a 60 éves Rubin Márkus, megszédült és beleesett a pincébe. Súlyos belső és külső sérülésekkel a mentők beszállították a kórházba, ahol azonban néhány perc alatt meghalt.

Váradai paptanár előadása a katolicizmus és demokrácia viszonyáról

Korunk legköznapiabb és mégis legfontosabb — mert mindent átölelő-problémájáról, a demokráciáról tartott előadást tegnap este a Katolikus Körben egy fiatal nagyműveltségű paptanár, Kovács Kandid dr. Az előadás témája tulajdonképpen a katolicizmus és demokrácia egymáshoz való viszonya lett volna, azonban ennek megvilágítására tegnap még nem került a sor, mert alapos logikus összegezésben először a demokrácia fogalmával, gyakorlati alkalmazásával és viszonyával ismertetett meg Kovács Kandid. A modern demokrácia bölcsőjétől, a francia forradalomtól kiindulva, hangsúlyozza Kovács Kandid, hogy volt demokrácia már a Krisztus

előtti harmadik században is, — amelynek csak késői szülőtte a modern demokrácia. Mégis a francia forradalomtól számítják az igazi, modern demokráciát, amely azt hangoztatja, hogy minden állam és társadalom vezetésének joga a népet illeti és nincs más forrása a hatalomnak és jognak, mint maga az isteni nép.

Kovács Kandid, miután röviden megemlíti a demokráciával szembenálló végleteket az autokráciát, részletesen, konkrét módon ismerteti a demokrácia lényegét. Emile Flauguet-nek világhírűvé vált két könyvéből: „A kontárság kultúrája”-ból és az „... és a felelősségtől való rettegés”-ből vett idézetekkel bizonyítja Kovács Kandid, hogy a modern demokrácia az állami és társadalmi életben igen sokszor elvéri a munkamegosztás elvét, pedig ez vezet a kontárság kultúrához, ami viszont gátolja az egészséges fejlődést. Kovács Kandid klasszikus egyszerűséggel megfogalmazott mondatait, amelyek a téma kimerítő ismeretét is bizonyították, a nagyszámú közönség lelkes tapsal fogadta.

Az előadás második része, — amely jövő héten hangzik el, a katolicizmus és a demokrácia viszonyát fogja tárgyalni.

Egyébként a Katolikus Körnek e tegnapi kulturális előadásán őszinte sikere volt a kis Gossler Magdának komoly művészi zongorajátékával, míg az elragadóan szép Mayr Margit Ady-dalokat interpretálva ért el frenetikus tet- szést. Patzkó Elemér kísérte zongorán.

HÁROM MÉRLEG

AZ EGYESÜLT BANK

mult évi zárszámadása imponáló számoszlopokban mutatják az intézet domináló szerepét Nagyvárad közgazdasági életében.

Az ingatlanokban, berendezésekben és különböző alapokban gondosan tartalékolott eredményen kívül ötödfélmilliónyi tiszta üzleteredmény mutatkozik, ami az intézeti tőkék gazdasági kihasználását mutatja.

A hatalmas saját tőkék mellett százmilliót meghaladó idegen tőkét gyümölcsöztetett az intézet, mely dr Popper Akos nagyvonalú vezetése mellett továbbra is szilárdan tartja vezető-helyét közgazdasági életünkben.

Az Egyesült közgyűlése március 9-én déli 12 órakor lesz.

A BIHARMEGYEIEI TAKARÉK-PENZTÁR

és Gazdasági Bank Rt. március hó 6-án délelőtt fél 11 órakor tartja közgyűlését.

A több mint 50 éve vezetőszeret játszó intézet ezidén is reális mérleget adott: üzleti forgalmának adatai egy körültekintő gonddal vezetett intézet nyugodt, de biztos fejlődésének határozott vonalait mutatják.

Az intézet betétállománya meghaladta a százmilliót, amely összeggel vezet a vidéki intézetek között.

A racionális tartalékolás után több mint ötmillió lei tiszta hasznót bocsájt részvényesei rendelkezésére.

A komoly és értékes üzleteredmény Szemere Miklós koncepcióját és az igazgatóság és tisztviselői kar harmónikus együttműködését példázza.

A DERBY CIPŐGYÁR RT.

ezidei mérlegének domináló elvé, hogy elért üzleti eredményeit körülbástyázza. Tartalék-alapjait újból megerősíti, reális értékeit egyenesen erre a célra szolgálónak tekint.

A bőséges rezervák alapjén fölépített mérleg kitűnő eredményt mutat és egymillióhétszáz-ezer leit nyújt osztalék címén.

A válságos viszonyok között elért ilyen szép eredmény Varga Miklós, Vas Emil és Komor Marcell üzemvezető igazgatók körültekintő vezetésének és a Bihar megyei Takarékpénztár áldozatkész támogatásának köszönhető első sorban.

Március elsőjén lép fel először

P. SONORE

a zenebohócok királya

— Miért mész ki a balkónra, amikor énekelni kezdek?
— Mert különben azt hinnék a szomszédok, hogy verlek.

Vasárnap d. e. 11 órakor

NAGY MATINE

HEYMAN-SZINKÖRÖN

Forradalmi nász

Marion Dawiesse

10 leles helyárak!

Apolló-mozgó

Ma, szombaton mutatja be

Zigottot,
mint varázslót

7 felvonáson keresztül.

Lehet kacagni, nevetni, erről gondoskodik a burleszkek királya:

Zigotto

Vasárnap délelőtt

11 órakor

kettős maliné műsor:

1.

Bihorsugár

2.

**Hentzau
Ruppert**

10 leles helyárak

Victor Eftimiu

legújabb drámájának váradi bemutatója

Számos nagy magyar író barátja, maga is elismert be-
érkezett talentum: Victor
Eftimiu, a modern román
irodalom egyik legkiemelke-
dőbb alakja. Akinek „Glafora”
című drámáját ma délután mu-
tatja be a váradi színházban
egy előkelő bukaresti társulat.
Agepsina Macri, a híres tra-
gika, Victor Eftimiu fele-
sége játsza a darab női főszere-
pét és partnere maga Victor
Eftimiu lesz. Előadás után,
este 9 órakor Victor Eftimiut
és nejét az Újságíró-Club lát-
ja vendégül.

MUZI

— A monumentális filmek
között is első helyen szerepel
a Dorian-filmszínházban ma
színpad kerülő „Halál parádé”
című 10 felvonásos film, mely-
nek gyönyörű szerelmi törté-
nete a világháborúban járszó-
dik le. John Gilbert, az ameri-
kai katonája és Renée Adorée, a
francia leány szerepében felejt-
hetetlen alakítást nyújtanak.
Megrázó erővel hatnak a há-
borús felvételek, amikor nyir-
kos lövészárkokban meghu-
zódván éltek éveken át az em-
berek, míg felettük felett srápné-
lek pukkantak szét és minden
lépésre a halál fenyegetett. A
hősi halottak és az idegsopek
világa elevenedik meg előttünk
a filmen. A monumentális film
előadásai 3, 5, 7 és 9 órakor
kezdődnek. Vasárnap délelőtt
11 órakor matiné 10 leies
helyárakkal. Színpad kerülő a
13-as autót, Monty Banks-sal és
a Menekülés a túlvilágba. Do-
ris Kenyon-nal. Jön: „Önagya-
sága nem akar gyereket”, Kor-
da Máriával és Harry Liedt-
kével.

— A „Prágai diák” című 10
felvonásos monumentális film
látható szombaton és vasárnap
közkiánatra a Passage moz-
gásházában. Conrad Veidt,
Esterházy Ágnes és Werner
Krauss olyan együttessel alakít-
nak ebben a filmen, amelyhez
foghatót ma nem is lehet pro-
dukálni. A hatalmas filmszá-
ger teljes zenekari kísérettel mel-
lett 10, 15 és 20 leies helyárak
mellett kerül színpad a fél 4, fél
6, fél 8 és egyenyed 10 órai
előadásokon.

— Zigottó, mint varázsló,
ma, szombaton mutatkozik be
művészetének legújabb olda-
láról és ezt 7 felvonáson ke-
resztül teszi, cca 2 órán ke-
resztül, hogy mulattasson, ka-
cagtatson, s örökönyeket
fakasszon. A vígjáték kitűnő,
tele van humorral és helyzet-
komikummal, úgy, hogy fel-
tétlenül a legjobb szórako-
zást jelenti mindenki szá-
mára.

Zongorák pianók legolcsóbbak
és legjobbak a MUSI-
CÁBAN 3258

Revideálják a városi taksákat

A miniszter csak a reális illetékek kivetését engedi meg

A városi taxák ügyében
az egész Nagyvárad polgársá-
ga mozgalmat indított meg. —
Tudvalevő, hogy a városi ta-
nács annak idején minden kri-
tika nélkül és a polgárság te-
herbírási képességének figye-
lembevétele nélkül, horribilis
illetékeket vetett ki.

A belügyminiszter, — mint-
ahogyan Tulbure György pol-

gármester Bukarestből való
hazaérkezése alkalmával je-
lezte is, —

nem hagyta jóvá a taxá-
kat,

hanem arra utasította a városi
tanácsot, hogy a polgárok va-
gyoni viszonyainak megfelelő
új tervezetet készítsen el.

Tegnap érkezett le az erre
vonatkozó belügyminiszteri
rendelet, amelyet kiadtak ta-
nulmányozás végett Bene-
dek Aladár pénzügyi taná-
csosnak. Az elv az, hogy csak
a feltétlenül szükséges és reá-
lis taxákat hagyják érvényben,
az összes többi illuzóriusnak
látszó illetékeket a legalapo-
sabb revízió alá veszik.

Kik kaptak engedélyt rádió-állomásokra Nagyváradon?

Hiába, még mindig nem jutot-
tunk el egészen a rádió világába.
Körülöttünk egy harminckilométe-
res zóna területén, csak kapkod-
va lessük a híreket, amelyek a rá-
dió fejlődéséről és közlekedéséről
útik meg a füleinket, míg a har-
minc kilométeren túl, tanyai házi-
kókban éppúgy megszólal London
vagy Róma, mint a fővárosi aris-
tokraták palotáiban.

Nagyváradra csak most érkezett
el a rádió, de ez a kisebbségek
rádiószomszágát, sajnos nem elé-
githeti ki. Még mai napig sem si-
került elérni, hogy nagyvárad ki-
sebbségi polgár rádióapparátusra
engedélyt kaphasson.

Néhány nappal ezelőtt a buk-
aresti Fundatia Principele Carol,
amely a Broadcasting angol rá-
diógyártól megvette Románia szá-
mára az apparátusok terjesztésé-
nek a jogát.

hatvan nagyvárad lakos szá-
mára kért engedélyt

a bukaresti speciális bizottságtól,
amely csupán

17 kérvényt approbált, míg a
többi elintézetlenül vissza-
küldte.

Többek között a következők
kaptak engedélyt Nagyváradon rá-
dió felszerelésére:

Dr. Sovrea Valér, dr. Lázár
Aurél, dr. Bleda László, Popa
Teodor, dr. Filip Viktor, Andru
Sevér dr. dr. Roxin Tódor.

A tizenkét szerencsés kérvé-

Gép- és gyorsírásban, va-
lamint irodai munkákban
járatos fiatal

irodistanót

keresünk azonnali belé-
pésre. — Németül tudók
3366 előnyben.

AUTOCOMMERCE

Palatul Vulturul Negru - Fekete Sas-palota

nyező között kisebbségi polgár ne-
ve nem szerepel. De most már két
sértelen, hogy amikor a rádió
végre, úgy, ahogy mégis megérke-
zett Nagyváradra, nem késik az
idő, amikor mindenkit egyformán
fog szórakoztatni a 20. századnak
ez a nemes vívmánya.

A mai zürichi nyitás

BUKARESTI 310 -

BERLIN 12325 PARIS 203450
NEW-YORK 51987 PRAGA 1540—
LONDON 252225 B.PEST 90 90
BEC 732250 MILANO 227750

— Egyházi zene. A székes-
egyházban 27-én, vasárnap a
10 órai nagymisén előadásra
kerül Mitterer D-dur miséje.
Betétek choraliter.

80 lejéri gramofonlemez - ujdonsá-
gok, nagy lemezek a
MUSICABAN. 3258

Ping-pong-verseny a NAC bajnokságáért

A hihetetlen népszerűsége
szert tett ping-pong játéknak egy-
re több híve akad Nagyváradon.
A népszerűsítésben a főérdem el-
sősorban Adorján Péteré, aki a
NAC-ban már eddig is olyan
kitűnő hölgy és férfigárdát tobor-
zott össze, amely országos reláció-
ban is megállná bárhol a helyét.

Ma a NAC különben saját klub-
helyiségében a Royal külön ter-
mében versenyt rendez kizárólag
a klub férfi játékosai számára, a
NAC bajnokságáért. A tíz legjobb
névű játékos kerül egymással
szembe, közülük Adorján Pétert,
Voglt, Beckert és Steinert tippeljük
az első helyekre.

A döntő küzdelmek holnap ke-
rülnek lejátszásra.

Tekintettel a valutánk javulására, női
és férfi szövet-cikkek árait mélyen
leszállítottuk LEITNER MARTON Rt.

Lakások és szőnyegek

rendszeres portmentésíté-
sét és molymentesítést jutányos havi díjért
felelősség mellett végzi a

„CYKLON”

porszívóvállalat (Kovács mérnök)

Alexandri (Teleki)-u. 2. Tel. 10 25.

Színház

Heti műsor

Szombat este 8 órakor: Já-
ték a kastélyban, mérsékelt hely-
árakkal. (80.)

Vasárnap délután fél 3-kor: Or-
feus a pokolban. (81.)

Vasárnap délután fél 6-kor: Li-
liom. Mérsékelt helyárak. (82.)

Vasárnap este fél 9-kor: Cir-
kuszhercegnő. (83.)

Péntekig minden este Cirkusz-
hercegnő.

Szombat délután fél 4-kor: Li-
liom, mérsékelt helyárakkal.

Szombat este 8 órakor: Völe-
gényhajtsza, operett ujdonság. Be-
mutató, C bérlet.

Szombat este háromnegyed 11
órákor: Uraim csak egymásután.
Bohózat ujdonság. Bemutató. —
Bérleten kívül.

Vasárnap délután fél 3-kor:
Miss Sherlock Holmes. Mérsé-
kelt helyárakkal.

Vasárnap délután fél 6-kor:
Játék a kastélyban, vigjáték, mér-
sékelt helyárakkal.

Vasárnap este fél 9-kor: Völe-
gényhajtsza.

— A hét összes előadásaira a je-
gyeket már szombat reggeltől kez-
di árusítani a színházi pénztár.

— Felhívás a t. bérlelőkhöz. A
következő hét műsorán a nagy
érdeklődésre való tekintettel a
Cirkuszhercegnő ismét műsorán
szerepel, hétfőn A bérletben, szer-
dán C bérletben és pénteken B
bérletben. Az igazgatóság értesíti
a t. bérlelőket, hogy azok, akik ez
újabb bérleti előadásokon résztve-
ni nem óhajtanak, e kívánságukat
a színházi pénztárnál és még az
A bérlelő hétfőn, a C bérlelő ked-
den és a B bérlelő csütörtökön
délután 10 óráig a színházi pénz-
tárnál bejelenteni sziveskedjenek,
mely esetben az igazgatóság a je-
gyeket más előadásra érvényesíti.

Heyman szinkör

Szombat: Marcsa katonája. Ope-
rett. Főszerepben: Harry Liedtke.

Vasárnap délelőtt: Matiné.

Vasárnap: Marcsa katonája. Ope-
rett. Főszerepben: Harry Liedtke.

LEVELEZÉS

PARIS. Csomagot, 10 kilósat
csütörtökön küldtünk. Megérke-
zett A. ny... dó. Levelet ma
kaptunk. Mindenki jól és csókol.
918

GYUSZI, adjon életjelt 28-ig, je-
ligénken ugyanitt. Rózsi. 905

SZÍNHÁZ. Végtelen sajnálatom-
ra, elutazásom függőben van. Saj-
nos itthon látjuk egymást. 906

Tehe

Westford

Nyeresé:

A Z I N D E X G A I O S d e :

A felügyelő-bizottság:

Sonnenfeld Adolf-nyomda r. t.